05 සමාජ පාලනය

5.1 සමාජ පාලනයක අවශ්‍යතාව ග්‍රාමීය හා නාගරික සමාජ ඇසුරින්

සමාජයක් යනු චේතනාත්මක භාවයෙන් යුක්ත විවිධ තරාතිරමේ පුද්ගල එකතුවකි. එහෙත් ඒ පුද්ගල එකතුව අන්‍යෝන්‍ය පුද්ගල ඒකාබද්ධතාවකින් සකස් විය යුතු වෙයි. ඒ අනුව පොදු අරමුණක් මත සකස් වූ ඒකකය සමාජය ලෙස අපි හඳුන්වමු.

ඒ සමාජය තුළ ආදරය, කරුණාව, දයාව, මෛත්‍රිය, අනුකම්පාව සහ පරාර්ථකාමීත්වය වැනි යහපත් චිත්තවේගයන් ගෙන් මෙන් ම ද්වේෂය, ඊර්ෂ්‍යාව, ආත්මාර්ථකාමීත්වය, වෛරය, පළිගැනීම ආදී අයහපත් චිත්තවේගයන් ගෙන් ද යුක්ත වූ පුද්ගලයන්ගෙන් සමාජය ගහණ ය.

ඉහත දක්වූ යහපත් චිත්ත වේගයන්ගෙන් පමණක් සමන්විත වූ සමාජයකට නම් සමාජ පාලනයක් අත්‍යවශ්‍ය නොවේ. නමුත් අයහපත් චිත්ත වේග නිසා සමාජය තුළ අරගල, කලකෝලාහල, සාමය කඩවීම් හා සමාජ සහජීවනයට බාධා එල්ලවීම් නිරන්තරයෙන් සිදුවේ. වර්තමාන සමාජය තුළ මෙම ප්‍රවණතාව වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබේ.

මානවයාගේ ආරම්භයේ සිට සමාජ පාලනයක් පිළිබඳ තොරතුරු ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ ආශ්‍රයෙන් ලබාගත හැකිවෙයි. දීඝ නිකායේ අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රයේ මේ පිළිබඳ තොරතුරු දක්නට ලැබෙයි. මානව වර්ගයාගේ ආරම්භයෙන් පසු ක්‍රමයෙන් තෘෂ්ණාව, ආහාර පිළිබද ඇති කරගත් ලෝභය, කාම සේවනය, හොරකම සහ මුසාවාදය (බොරුකීම) ගැටම් සහ ප්‍රජා ඝාතනය ඇතිවූ බවත් එම අර්බුද නිරාකරණයට මානව වර්ගයා අතුරෙන් කෙනෙක් පත්කර ගත්බවත් දක්වා ඇත. ඔහු “මහා සම්මත” නමින්

හඳුන්වා තිබේ. මෙය සමාජ පාලනයේ ආරම්භක අවධිය ලෙස දැක්විය හැකි ය.

පුද්ගල නිදහස භුක්තිවිඳීමට යාමේදී අන්‍ය පුද්ගලයන්ගේ නිදහසට බාධා එල්ලවීමෙන් ගැටලු පැන නගී. මෙම පසුබිම හමුවේ සැමට පොදුවේ භුක්තිවිඳිය හැකි අයිතිවාසිකම් හා ඉටුවිය යුතු යුතුකම් සමුදායක් ක්‍රියාත්මක වීම තහවුරු කිරීම සමාජ පාලනය මගින් සිදු වේ. සමාජය පාලනය කිරීම සඳහා අතීතයේ සිට නොයෙක් ක්‍රම ක්‍රියාත්මක වී තිබේ. නායකයාගේ අභිමතයට පාලනය වූ ගෝත්‍රික සමාජ ව්‍යුහයේ සිට නූතන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ව්‍යුහය දක්වා සමාජ පාලනය ක්‍රමික විකාශනයකට ලක් විය. එමෙන් ම එය සරල තත්ත්වයේ සිට සංකීර්ණත්වයට පත්වූ අතර සමාජ පාලනය සඳහා ව්‍යුහාත්මක වෙනස්කම් ද සමාජය තුළ ස්ථාපිත ය. අධිකරණය, බන්ධනාගාරය ආදිය එවැනි සමාජ පාලන ආයතන ලෙස කැපී පෙනෙයි.

ග්‍රාමීය සමාජය හා එහි පාලනය

ක්ලිෆර්ඩ් ගියට්ස්ගේ (Clifford Geertz) පැහැදිලි කිරීමට අනුව ලෝකයේ ප්‍රථම ගම්මානය ක්‍රිස්තු පූර්ව 6750 දී පමණ ඉරාකයේ බිහිවූ බව දක් වේ. ඉන්පසු ක්‍රිස්තු පූර්ව 5000 දී අත්ලන්තික් යුරෝපයේ ද නැවත ක්‍රිස්තු පූර්ව 1500 දී පමණ බටහිර අප්‍රිකාවේ ද බිහිවූ බව ක්ලිෆර්ඩ් ගියට්ස්ගේ අදහස වේ.

“ගම” යන්න බිඳී තිබෙන්නේ සංස්කෘත භාෂාවෙන් “ග්‍රාම” සහ පාලි භාෂාවෙන් “ගාම” යන ශබ්දයෙනි. එහි වචනාර්ථය සමූහය හෝ එකතුව යන්න ය. රාජ්‍යයක ජනාවාස අතර කුඩා ම ඒකකය වූයේ ගම ය.

වර්තමාන ලංකාවේ ගම් 26,000කට අධික ප්‍රමාණයක් ඇති අතර ලාංකීය ජනගහනය 80% ක් පමණ තවමත් ගම්වල ජීවත්වන බව දක්නට ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාණ ගම්මාන පිළිබඳ ව සපයාගත හැකි තොරතුරු අල්ප

වුවත් විටින් විට ලංකාවට පැමිණි සංචාරකයන්ගේ වාර්තාවල මේ පිළිබඳ තොරතුරු සඳහන් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ උඩරට රාජධානියේ වසර 20ක් පමණ සිරකරුවෙකුව සිටි රොබට් නොක්ස් ගේ "එදා හෙළ දිව" පොතෙහි ගම් පිළිබඳ පුළුල් විස්තරයක් අඩංගු වේ. පහත දැක්වෙන්නේ එම කෘතියෙන් උපුටා ගත් කොටසකි.

> "මෙම දීපයෙහි යම් යහපත් ගමක් ඇතොත් එහි විහාරයක් හෝ දේවාලයක් හෝ ඇත. එම විහාර දේවාල ගම්වලට අයත් ය. එම ගම්වල වීදි බෙදී යන පරිද්දෙන් ගෙවල් එකිනෙක යා කොට පෙළට නිර්මාණය කොට ඇත්තේ ය. භවබෝගවලට හදි කිරීමට පැමිණෙන ගවයින් සහ වනසතුන්ගේ ගමන වැළැක්වීම සඳහා ඉදිකරන ලද බඩවැටියකින් හා අගලකින් පරික්ෂිප්ත වූ ගොවිපළවල ගොවියෝ වෙන් වෙන් ව වාසය කරති. සියලු ම ගම්; සිරිතක් වශයෙන් මහා මාර්ගයට නුදුරෙන් පිහිටා ඇත්තේ ය. මේ මාර්ගය හැර යමෙකු ගම් මැද්දෙන් ගමන් කරතොත් එය අත්‍යවශ්‍ය ම කරුණක් නිසා ය. නිකරුනේ ගම්මැද්දෙන් ඇවිද යාම ගම්වැසියෝ නුරුස්නාහ. විශාලත්වයෙන් එතරම් දිග පළල නැති ගමක සමහර විට ගෙවල් 40ක් හෝ 50ක් පමණ ද ඉදින් නියම් ගමක් නම් ගෙවල් 100ක් හෝ වැඩි ගණනක් ද ඇත්තේය. ජනහීන වූ ඇතැම් ගම්වල ගෙවල් 8කට 10කට වඩා නැත්තේ ය."

මෙම අදහසට අනුව "ගමක් යනු කෘෂිකාර්මික ජීවන රටාව තුළින් තම ජීවනෝපාය මාර්ගය සකස් කර ගන්නා එම ආර්ථික ක්‍රියාදාමය නිසා හෝ වෙනත් සාමාජීය බැඳීම් පදනම් කරගෙන අන්‍යෝන්‍ය සහජීවනයෙන් කටයුතු කරන ජන සමූහයක් ජීවත් වන ප්‍රදේශයකි" යනුවෙන් දැක්විය හැකි ය. ඔවුන්ගේ ආර්ථික ක්‍රියාදාමයේ ප්‍රධානම සම්පත භූමිය වන අතර සත්ත්ව පාලනයටද මුල් තැනක් ලබාදෙන බව කිව යුතු ය. ගවයන් ඇති කිරීම තුළින් තම ජීවන ක්‍රියාදාමය ස්වංපෝෂිත කරගත හැකි බව ඔවුන්ගේ විශ්වාස යයි. ඒ අනුව ගවයින් වැඩි ගණනක් සිටින ගම් වැසියා ඉහළ ආර්ථික ශක්තියක් ඇත්තෙකු වේ.

අතීතයේ සිට ගමක පාලනය සිදුවූයේ රජු විසින් පත් කරන ලද "ගමික" යනුවෙන් හඳුන්වන ලද පුද්ගලයෙකුගෙනි. ගමිකගේ ප්‍රධාන කාර්යය වූයේ ගමේ එදිනෙදා සිදුවන ආර්ථික ක්‍රියාදාමයන්ට සම්බන්ධ වී රජු වෙනුවෙන් ගමෙන් බදු එකතු කිරීමයි. කලට වේලාවට කෘෂිකාර්මික කටයුතුවලට ග්‍රාමීය ජනතාව යොමු කිරීමත් නිසි කලට වැවෙන් ජලය නිකුත් කිරීම ආදිය මොහුගෙන් සිදුවූ බවට ඉතිහාසගත තොරතුරු වලින් පැහැදිලි වේ. 'ගාමිණී' නමින් හැඳින්වූ මොහු පසු කලෙක රජ කමටද පත්වී ඇත.

මුල් කාලීන ග්‍රාමීය සමාජවල පාලනය ඉහත ආකාරයට කිසියම් පෙළ ගැස්මක් යටතේ ක්‍රියාත්මක වෙද්දී ඉංග්‍රීසීන් විසින් මේ රට යටත්කර ගැනීමත් සමඟ නව පාලන ක්‍රමයක් ග්‍රාමීය සමාජ පාලනයට සම්බන්ධ කළේ ය. ඔවුන් විසින් ගම් පාලනය සඳහා පත්කළ පුද්ගලයා හැඳින්වූයේ "Village Headman" (ගම් ප්‍රධානියා) යන නමිනි. ඉංග්‍රීසි පාලනය යටතේ විලේජ් හෙඩ්මන් පත්කර තිබුණේ විශේෂයෙන් ඉංග්‍රීසි ආණ්ඩුවේ අවශ්‍යතා ඉටුකරගැනීමේ පදනම මතයි. එසේ හෙයින් ශ්‍රී ලාංකික ග්‍රාමීය ජන සමාජය ඔහුට වඩා ගමේ පන්සලේ හාමුදුරුවෝ, පාසලේ ගුරුවරයා, ගමේ වෙද මහතා පිළිබඳ ව කිසියම් අවනත බවක් දක්වා තිබුණි. අද ද එම තත්ත්වය ඇතැම් ග්‍රාමීය සමාජ ඒකක තුළ දක්නට ලැබේ.

ඉංග්‍රීසි ආණ්ඩුව විසින් "Village Headman" (ගම් ප්‍රධානියා) නමින් හඳුන්වා දුන් තනතුර නිදහස ලබා ගැනීමෙන් පසු "ගම්මුලාදෑනි තනතුර" (ගමේ ආරච්චිරාළ) ලෙස පරිවර්තනය විය. මෙම නිලය කාලයාගේ ඇවෑමෙන් ග්‍රාම සේවක, ග්‍රාම නිලධාරි තනතුර තෙක් පරිවර්තනය විය.

මේ අනුව ගැමි සමාජය පාලනය කරන ප්‍රධාන ඒකකය ග්‍රාම නිලධාරිවරයා වේ. මහා සම්මත රජුගේ කාලයේ සිට විවිධාකාර ග්‍රාමීය සමාජ පාලන ඒකක බිහිවී තිබුණේ සමාජ පාලනයක අවශ්‍යතාව ග්‍රාමීය සමාජයට දැඩි ව අවශ්‍ය වී තිබූ බැවිණි.

නාගරික සමාජය සහ එහි පාලනය

මුල් ම ගම්මාන බිහිවීම ඉරාකයේ සිදුවූවාක් මෙන් මුල් ම නගර බිහිවී

ඇත්තේ ග්‍රීසියේ බවට තොරතුරු දක්නට ලැබේ. ඒවා හැඳින්වූයේ පෞර රාජ්‍ය වශයෙනි. එසේ වුවත් නගර බිහිවීම පිළිබඳ ඉතිහාසය තව දුරටත් අතීතයට ගමන් කරයි. ඒ අනුව ක්‍රිස්තු පූර්ව 3000දී ගංගා නිම්න ආශ්‍රිත ව බිහිවූ ශිෂ්ටාචාරවල නගර දක්නට ලැබේ. යුප්‍රටීස් ටයිග්‍රීස් නමින් වූ දෙගම්මැදි ශිෂ්ටාචාරයේ සුමේරි (බැබිලන්) යන නගර පැවති බවත් ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරයේ "හරප්පා, මොහෙන්දොජාරෝ" යනුවෙන් නගර සහ නයිල් නිම්න ශිෂ්ටාචාරයේ "මෙම්පීස්" නගර පැවති බවටත් සාධක ඇත. නගර පිළිබඳ ඉතිහාසය මේ ආකාරයට දක්නට ලැබුණත් ග්‍රීසියේ පැවති නගර පිළිබඳ වඩාත් පැහැදිලි තොරතුරු දක්නට තිබේ. ඍජු ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ක්‍රම පැවතියේ මෙම නගර ආශ්‍රිත ව යි. ඒවා පෞර රාජ්‍ය ලෙස හඳුන්වයි. ඇතැන්ස්, ස්පාටා ආදී නගර ඊට උදාහරණ වේ. පාලි හා සංස්කෘත භාෂාවලින් "නගර" ලෙස හැඳින්වෙන පදය සිංහල භාෂාවට යොදාගෙන තිබුණේ "නුවර" යනුවෙනි. එහෙත් වර්තමානයේ උච්චාරණ පහසුව සඳහා නගර යන වචනය ම තත්සම ලෙස යොදා තිබේ.

ග්‍රාමීය ජන සමාජයකට වඩා සංකීර්ණ වූ ජන සමූහයක් වෙසෙන වාණිජ ආර්ථිකයට මුල්තැන දෙමින් ක්‍රියාත්මක වන සමාජ ඒකකය නාගරික ජන සමාජය ලෙස අපි හඳුන්වමු. මෙම නාගරික ජන සමාජ පිළිබඳ විවිධ වූ නිර්වචන ඉදිරිපත් වී තිබේ. බ්‍රිතාන්‍ය විශ්ව කෝෂය නාගරීකරණය පැහැදිලි කරන්නේ මෙසේ ය. නාගරීකරණය (Urbanization) යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ ''ජනගහන පුරවර හෝ නාගරික ප්‍රදේශවල ජන ඒකරාශිවීමේ ක්‍රියාවලියයි''.

නගරය තුළ ජීවත්වන ජන සංඛ්‍යාව සලකා නගර වර්ග කිරීමක් සිදු කර ඇත. ඒ අනුව නගර වර්ග පහක් දක්නට පුළුවන.

* කුඩා නගර
* මධ්‍යම නගර
* මහ නගර(ජනගහනය ලක්ෂයේ සිට මිලියනය දක්වා)
* මිලියන නගර (ජනගහනය මිලියනයේ සිට මිලියන දහය දක්වා)
* අති විශාල මිලියන නගර (ජනගහනය මිලියන සියයට වැඩි නගර)

පුද්ගලයා ගමින් නගරයට සංක්‍රමණය වී නාගරික ප්‍රදේශවල ජන සංඛ්‍යාව වර්ධනය වී නගර පුළුල්වීම නාගරීකරණය වශයෙන් ඉතා සරලව

දැක්විය හැකි ය. නාගරීකරණය මගින් ලෝක ජන සංඛ්‍යා ව්‍යාප්තිය කෙරෙහි ප්‍රබල බලපෑමක් ඇති කරනු ලබයි. ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සිට නාගරික ප්‍රදේශවල ඒකරාශී වෙමින් ඔවුන් චර්යා රටා ගොඩනගා ගැනීම නාගරීකරණය" වශයෙන් දැක්විය හැකි ය. විශේෂයෙන් නාගරික ප්‍රදේශවලට ආවේණික චර්යා රටාවන් සමුදායක් දක්නට ලැබේ. ඒවා හුදෙක් ග්‍රාමීය ජන සමාජයෙන් බොහෝ සෙයින් වෙනස් වන චර්යාවන් ලෙස දැක්විය හැකි ය. එක් එක් නගරවලට ආවේණික වූ චර්යා රටාවන් ද දක්නට පුළුවන.

නගරයේ ඇති ආකර්ෂණීය සාධක (යටිතල පහසුකම්) හේතුවෙන් නාගරීකරණය වේගවත් වී ඇත.

එම යටිතල පහසුකම් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

01. පරිපාලන කේන්ද්‍රස්ථාන
02. කර්මාන්ත පුරවර
03. රැකියා පහසුකම්
04. අධ්‍යාපන පහසුකම්
05. සෞඛ්‍ය පහසුකම්
06. ප්‍රවාහන පහසුකම් / සන්නිවේදන පහසුකම්
07. ඉහළ වෙළඳපොළ පහසුකම්
08. වෙනත් යටිතල පහසුකම්

යථෝක්ත සාධක රැසකගේ බලපෑම් සමඟ ග්‍රාමීය ජන කොටස් නගර කරා ඇදී එයි. විශේෂයෙන් කෘෂිකාර්මික කටයුතුවලදී සිදු වන විවිධ බාධා නිසා කෘෂිකාර්මික ආර්ථික ක්‍රියාවලියෙන් ඉවත්වී නාගරික ජන සමාජයේ කම්හලක වැටුප් මත සේවය කරන කම්කරුවෙකු ලෙස සම්බන්ධවීම එහිදී සිදුවේ. තව ද තම දරුවන්ට ඉහළ අධ්‍යාපනයක් ලබා දීමේ අරමුණින් ද ග්‍රාමීය ප්‍රජාව නගර කරා සංක්‍රමණය වෙයි. විශේෂයෙන් යටත් විජිත ව පැවති තුන්වන ලෝකයේ රටවල අධිරාජ්‍යවාදීන් මුලින් සංවර්ධනය කරගත් ප්‍රදේශ අද නගර බවට පත්වී තිබේ. ශ්‍රී ලංකාවේ කොළඹ, ගාල්ල, මහනුවර, යාපනය, ත්‍රිකුණාමලය ආදී නගර බිහිවූයේ ඉහත සාධක ය පදනම් කරගෙන ය.

සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල නාගරික ජනාවාසවල ජනගහනය

ශීඝ්‍රයෙන් වර්ධනය වේ. මෙසේ වර්ධනය වීමට පහත සඳහන් සාධක බලපා ඇත.

* නාගරික ප්‍රදේශ කරා සිදුවන ජනගහන සංක්‍රමණ
* නාගරික ප්‍රදේශවල සිදුවන ස්වාභාවික වර්ධනය
* නාගරික සීමා සංශෝධනය කිරීම මඟින් අවට ප්‍රදේශ ඇතුළත් කර ගැනීම
* ග්‍රාමීය ජනාවාස නාගරික තත්ත්වයට පරිණාමය වීම
* නගර නිර්මාණයේදී භාවිත කරන නිර්ණායක වෙනස් කිරීම
* අවතැන් වූවන්ගේ පැමිණීම

අවුරුදු දහස් ගණනක ඇවෑමෙන් මුහුණ දුන් ප්‍රධාන සමාජ සිද්ධියක් වූයේ කාර්මික විප්ලවයයි. කාර්මික විප්ලවය බොහෝ වෙනස්කම් ඇති කළ සමාජ සාධකයක් විය. එමගින් ඇති වූ සමාජ වෙනස්වීමේ සංසිද්ධිය නාගරීකරණය ලෙස හඳුනාගත හැකි ය. කාර්මික නිෂ්පාදනයන්ට දියුණු ශිල්පීය ක්‍රම යොදා ගැනීමත් සමඟ නාගරික ප්‍රදේශවල ශ්‍රම ඉල්ලුමක් ඇතිවිය. එහි ප්‍රතිඵලය ජනයා නගර කරා සංක්‍රමණය වීමයි.

මෙම සිදුවීම් සියල්ලන්ගෙන් ම අවසන් වශයෙන් සිදු වන්නේ නාගරික ජනගහනයේ ශීඝ්‍ර වර්ධනයයි. මෙම වර්ධනයත් සමඟ නගර ආශ්‍රිත ව ගැටලු රාශියක් නිර්මාණය වීමට පහත සඳහන් සාධක බලපානු ලබයි.

01. භූමිය ප්‍රමාණවත් නොවීම
02. නගරවල ජන ආර්ථික පදනම වෙනස්වීම
03. නාගරික යටිතල ව්‍යුහය ප්‍රමාණවත් ලෙස වර්ධනය වී නොතිබීම

ඉහත සාධක පදනම් කරගෙන ඇතිවන පහත දැක්වෙන සමාජ ගැටලු නිරන්තරයෙන් ම සමාජය තුළ දක්නට ලැබේ.

* අපිරිසිදු වාතාශ්‍රයක් පැවතීම.
* පෝෂ්‍යදායි ආහාර නොලැබීම.
* දරුවන්ටත් කාන්තාවන්ටත් සුරක්ෂිත බව අහිමිවීම.
* මත් උවදුර ව්‍යාප්තවීම.
* අපරාධ හා අපචාර වැඩිවීම.

* ලිංගික හා සමාජ රෝග වැඩිවීම.
* පැල්පත් හා මුඩුක්කු නිවාස බිහිවීම.
* සෞඛ්‍ය හා සනීපාරක්ෂාව පිළිබඳ ගැටලු පැවතීම.

සමස්ත නාගරික සමාජ පද්ධතිය පුරාම ව්‍යාප්ත වූ ගැටලු සමුදායක් දක්නට ලැබෙන බැවින් නාගරික ජන සමාජයේ පාලනයක් අත්‍යවශ්‍ය වී තිබේ.

නගර පාලනය පිළිබඳ ශ්‍රී ලංකාවේ ඓතිහාසික සාධක පරීක්ෂා කර බැලීමේ දී වැදගත් තොරතුරු කිහිපයක් එයි. පණ්ඩුකාභය රජතුමා අනුරාධගාම නමින් තිබූ ස්ථානය අනුරාධපුරය බවට පත් කළ බව මහා වංශයේ සඳහන් වේ. නගරයකට අවශ්‍ය මූලික පහසුකම් මෙම රජු විසින් ගොඩනැගූ බව තවදුරටත් එහි සඳහන් ය. එමෙන් ම නගර පාලනය සඳහා "නගර ගුත්තික" නමින් තනතුරක් ඇති කළේ ද මෙම රජතුමා විසිනි.

රාජධානි පැවති යුගවලදී නගරය පාලනය කිරීමට පහසුව සඳහාත්, ආරක්ෂාව සඳහාත් නගරය වටා පවුරක් ඉදි කිරීමත්, දිය අගල් ඉදිකිරීමත් සිදුවිය. එසේ ම ඇතුළු නුවර හා පිටි නුවර ලෙස නගරය කොටස් දෙකකට බෙදා තිබුණි. විශේෂයෙන් ම ඇතුළු නුවර රජ මාළිගාව, රාජ සභාව, ප්‍රභූ නිවාස හා අන්තඃපුරය ආදී අංගවලින් යුක්ත වූ අතර පසු කාලයේ ආගමික සිද්ධස්ථාන ද ඇතුළු නුවර ඉදිකර තිබුණි.

පිටි නුවර ආරක්ෂක බල සේනාව සහ නගර සේවකයන්ගේ නිවාස ද සුසාන භූමි ද දක්නට ලැබුණි. මෙසේ බිහිවූ නගරවල නටබුන් අද ද අනුරාධපුර පොළොන්නරු රාජධානිවල දක්නට ලැබේ.

නගර පාලනය මේ ආකාරයෙන් අතීතයේ සිට සෑම රාජධානියකම ක්‍රියාත්මක වූවත් වර්තමාන නගර පාලනය හා සම්බන්ධ පරිපාලන ව්‍යුහය ආරම්භ වූයේ ඉංග්‍රීසි පාලන කාලයේ සිට ය.

ඔවුන් විශාල නාගරික ප්‍රදේශ සඳහා නගර සභා ද කුඩා නාගරික ප්‍රදේශ

සඳහා සුළු නගර සභා ද ඇති කළේය. නගර සභා සහ සුළු නගර සභා සඳහා නගරාධිපතිවරයෙකු පත්කර තිබුණි. මේ ආකාරයට ආරම්භ වූ නාගරික පාලනය වර්තමානයේ සුළු වෙනස්කම්වලට ලක්වී ක්‍රියාත්මක වේ. නාගරික ප්‍රදේශ පාලනය සඳහා නගරාධිපතිවරයෙකු ප්‍රධාන නගර සභිකවරුන් මහජන ඡන්දයෙන් තෝරාපත් කර ගනී. මොවුන්ගේ ප්‍රධාන කාර්යය වන්නේ නගරයේ සංවර්ධනයට අදාළ වන සුභසාධක සේවා සිදුකරන අර්ධ ස්වාධීන ආයතනයක් ලෙස කටයුතු කිරීමයි.

පරිපාලන කටයුතුවල දී ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය මගින් ද නීතිය හා සාමය ආරක්ෂා කිරීමේ දී පොලිසිය මගින් ද රජය නගර පාලනය සඳහා සම්බන්ධ වේ.

5.2 ආගමික සංස්ථාව සමාජ පාලනයෙහිලා ඇති කරන බලපෑම ලාංකික සමාජය ඇසුරින්

ශ්‍රී ලංකා සමාජය බහුවාර්ගික ජන කොටස් වලින් යුත් ඒකකයක් වෙයි. මෙම ජන කොටස් සිංහල, දෙමළ, මුස්ලිම්, බර්ගර් සහ මැලේ ආදී වශයෙන් කොටස් කිහිපයකට බෙදිය හැකි ය. එවැනි බහු වාර්ගික සමාජයක් පවතින නිසා බහු ආගමික හා සංස්කෘතික ලක්ෂණවලින් ද ශ්‍රී ලංකා සමාජය සමන්විත වේ. ආගමික වශයෙන් ලාංකික ජන සමාජය බෞද්ධ, හින්දු, ඉස්ලාම් සහ ක්‍රිස්තියානි වශයෙන් වර්ග කළ හැකි ය. විශේෂයෙන් සිංහල භාෂාව කතා කරන ශ්‍රී ලාංකික ප්‍රජාව බෞද්ධ හා කතෝලික (ක්‍රිස්තියානි) වශයෙන් ආගම් දෙකකට බෙදී පවතී.

5.2.1 බෞද්ධ ආගමික සංස්ථාව සමාජ පාලනයට ඇති කරන බලපෑම

ක්‍රිස්තු පූර්ව 236දී මිහිඳු හිමියන් මෙම දිවයිනට වැඩම කරන විට අගය කළ හැකි කිසිදු ආගමික චින්තන ක්‍රමයක් මෙහි පැවති බවක් දක්නට නොලැබේ. එකල මෙහි විසුවෝ මළවුන් යක්ෂ යෝනියෙහි ඉපිද තමන්ට ඇප උපකාර කරන්නේ යැයි සලකා යක්ෂ වන්දනාවේ යෙදුණාහ.

දඩයම ජීවිකා වෘත්තියේ එක් ප්‍රධාන අංශයක් වූ හෙයින් දඩයමේ දී තමන් ආරක්ෂා කරන්නේ යැයි සලකා, තමන්ට ආයුධ සාදා දෙන කම්මල්කරුවන් රැක දෙන්නේ යැයි සලකා, අනුරාධපුර නගරයට අරක්ගත්තේ යැයි සලකා ඔවුහු දේව වන්දනාවේ යෙදුණාහ. එසේ ම තමන්ට විවිධ වූ ලාභ ප්‍රයෝජන ලබා දෙන බව සලකා තල් ගස, නුග ගස ආදී වෘක්ෂයන්ට ද වන්දනා කළහ.

සැබෑ ආගමික මූලධර්මයක් මත මෙම කිසිදු පුද පූජාවක් නොපැවැත් වූ අතර සියල්ලම මිනිස් මනසේ ඇති වූ විශ්වාසයන් මත පදනම් විය. එක් එක් අවස්ථාවන්ට ගැළපෙන පරිදි ඔවුහු යක්ෂ පූජාවෙත්, දේව පූජාවෙත් යෙදුණු අයුරු දක්නට ලැබුණි. එබැවින් මෙම ක්‍රියාදාමයන්හි සැබෑ ආගමික මුහුණුවරක් දක්නට නොලැබුණි.

එවන් අවධියක අනුබුදු මිහිඳු හිමියන් ගෙන ආ බුදු දහම ලක්වැසි ජනතාවට අතිශය ප්‍රභාවිත තත්ත්වයක් ඇති කළායැයි සිතිය හැකි ය. නිසි මග පෙන්වීමක් නොලත් ලාංකික ජන සමාජය සහනශීලි මාර්ගෝපදේශකයාණන්ගෙන් ලැබුණු දහම අතිශයින්ම ප්‍රිය කළෝ ය.

අනුබුදු මිහිඳු හිමියන් ලක්දිවට වඩින විට පළමුව දක්නට ලැබුණේ දුණු ඊතල රැගත් රජ කෙනෙකි. මේ පිළිබඳ ව විමසීමේ දී මිහිඳු හිමියන්ට පැහැදිලි වූයේ රජු මුව දඩයමේ යමින් සිටි බවකි. දේවානම්පියතිස්ස රජු සමග ප්‍රිය සංවාදයක යෙදුණු අනුබුදු මිහිඳු හිමියෝ පළමුව රජු ඇතුළු පිරිස බුදුසසුනේ උපාසකයන් බවට පත්කොට පංචශීලයේ පිහිටුවාලූහ.

ප්‍රාණඝාතයෙන් වැළකීම, සොරකමෙන් වැළකීම, කාමයෙහි වරදවා හැසිරීමෙන් වැළකීම, බොරුකීමෙන් වැළකීම, රහමෙර පානයෙන් වැළකීම බෞද්ධයෙකු විසින් නිතිපතා කළ යුතු බව පෙන්වා දී යහපත් සමාජ පාලනයකට අවශ්‍ය මූලික අඩිතාලම ගොඩනංවනු ලැබුණි.

ඒ වන තෙක් ශ්‍රී ලංකාවේ නිසි ආගමක් නොතිබූ අවදියක මිහිඳු මහ

රහතන් විසින් ගෙන ආ ථෙරවාදී බුදු දහම ඉතා ඉක්මනින් දිවයින පුරා ව්‍යාප්ත විය. දේවානම්පියතිස්ස රජුගේ දායකත්වය සහ ධර්මදූතයන් වහන්සේලාගේ මහත් කැපවීම නිසා මෙසේ නව සමාජයක් මෙ රට තුළ බිහිකිරීමට පදනම වැටුණු බව කිව හැකි ය. එසේ නව සංස්කෘතික ප්‍රවණතාවක් සමග සමාජය සාරධර්ම පිරිපුන් සමාජයක් බවට පත්විය. රටේ රාජ්‍ය පාලනය පහසු වී ය. කෘෂිකර්මාන්තයට අවශ්‍ය පහසුකම් සලස්වා දීමත් ආගමික සංවර්ධන කටයුතු සිදු කිරීමත් මෙකල රජවරුන්ගේ ප්‍රධාන කාර්යය බවට පත්විය.

ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදයේ මූලධර්මයන් ලංකාවේ රෝපණය වූයේත් බුදු දහම නිසා යැයි කීම යුක්ති සහගත වන්නේ ය. ලාංකිකයා අවිහිංසාවාදී ජීවන මාවතකට පිවිසියේ ද බුදු දහමේ මඟ පෙන්වීමෙනි. මහින්දාගමනයට පෙර මෙරට සත්ත්ව ඝාතනය ඉහළ මට්ටමක පැවති බව ඉතිහාසයෙන් කියවේ. එහෙත් බුදු දහම ගෙන ඒමෙන් පසු සිංහල රජුන් උත්සවයන් මුල්කොට ගෙන " මාඝාත ආඥාව " පනවා තිබීමෙන් බුදු දහම නිසා ලක්වැස්සන් අවිහිංසාවාදී වූ ආකාරය සිතාගත හැකි ය. මෙසේ මහින්දාගමනයෙන් ලක්වැසියන්ට ලැබුණු විශිෂ්ට ආගමික චින්තනය සමාජයේ බලවත් විපර්යාසයක් ඇති කිරීමට සමත් විය.

නිති පන්සිල් සුරැකීමත්, පොහොය දා අටසිල් සමාදන් වීමත්, විශේෂ අවස්ථාවක දී දසසිල් සමාදන් වීමත් තුළින් ශ්‍රී ලාංකික සිංහලයා සැබෑ බෞද්ධ උපාසකයෙකු බවට පත් විය. ඔහු තම නිවසේ බුදුරජාණන් වහන්සේ වෙනුවෙන් මල් පූජා කර පහන් දල්වා වන්දනා කිරීමට පුරුදු විය. විහාරස්ථානය ඔහුගේ විවේක කාලය ගත කරන ස්ථානය වූ අතර එය ලෝකෝත්තර ජීවිතයට පුද්ගලයා හුරු කරන ස්ථානය ද විය. එසේ සකස් වන සමාජය සද්භාවයෙන් පිරිපුන් සමාජයකි. එම සමාජයේ පාලනය කළ යුතු දෙයක් නැත. ඒ ආගමික පසුබිම තුළ යහපත් සමාජ පාලනයක් නිරායාසයෙන් ම ගොඩ නැගෙනු ඇත.

ශ්‍රී ලාංකිකයන්ගේ පාලන තන්ත්‍රය කෙරෙහිද සෑහෙන පමණ බලපෑමක් කිරීමටද මහින්දාගමනයට හැකි වී තිබේ. ආර්යාගමනයෙන් පසු මෙරට

පුරෝහිතගේ අනුශාසකත්වය යටතේ ඇති වූ රාජ්‍ය පාලනය භික්ෂූන් වහන්සේගේ අනුශාසකත්වය යටතට පත් විය. බුද්ධාගම ආරක්ෂා කිරීම රජුගේ මූලික යුතුකමක් වූ අතර ඒ වෙනුවෙන් ම විශේෂ නිලධාරී පිරිසක් ද රාජ්‍ය පාලනය හා සම්බන්ධ කරගැනීම සිදු විය.

ඉන්පසු ශ්‍රී මහා බෝධියේ ආරක්ෂාවට ද දළදා වහන්සේගේ ආරක්ෂාව සඳහා ද තනතුරු ලබා දී තිබේ. එපමණක් නොව විහාරාරාම පාලනය සඳහා රාජ්‍ය නිලධාරීන් පත්කර තිබූ අයුරු මිහින්තලා සෙල් ලිපියෙන් අනාවරණය වේ.

මිත්‍යා ලබ්ධික රජවරුන් ද ලංකාව පාලනය කරන කාලවලදී බුදු දහමට අනුග්‍රහ දක්වා තිබුණ බවට සාධක ඇත. එළාර රජු චෛතියගිරි භික්ෂූන්ට දානයකට ඇරයුම් කළ අතර රජුගේ රිය වැදී බිඳීගිය ස්තූපයක් ප්‍රතිසංස්කරණය කළ බවට ද ඓතිහාසික සාධක තිබේ.

බොහෝ රජවරුන් දසරාජ ධර්මයට අනුව රාජ්‍ය පාලනය කළ ආකාරය දක්නට ලැබීමෙන් පැහැදිලි වන්නේ සාමාන්‍ය ජනතාවට හානි නොවන ආකාරයේ යහපත් පාලනයක් පවත්වාගෙන යාමට පාලකයන් උනන්දු වූ ආකාරයයි.

බෝධිසත්ව ගුණයන්ට අනුව රට පාලනය කිරීමේ දී සමාජ පාලනයට වෙනත් උත්සාහයක් අවශ්‍ය නොවේ. මෙවන් රජවරු කිහිපදෙනෙක් ද අනුරාධපුර යුගයේ දක්නට ලැබුණි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ ද අගය කළ ලිච්ඡවී රජදරුවන් අනුගමනය කළ සප්ත අපරිහානිය ධර්ම අපේ රජවරුන් ද අනුගමනය කර තිබේ. රජු, යුව රජ, ඇමතිවරුන් සහ පුරෝහිතයන් ඇතුළු පිරිස නිතිපතා සාකච්ඡා කරමින් රාජ්‍ය පාලනය මනාව කළ බවට සාධක ඇත. අනුරාධපුර, පොළොන්නරු යුගවල දී රාජ්‍ය පාලකයන්ට බුදු දහමේ ආභාසයත් සමග සමාජ පාලනය පහසු වූ ආකාරය ඉහත තොරතුරුවලින් පැහැදිලි වේ.

බුදු දහමේ මූලික අරමුණ ස්වයං පාලනයක් සහ ස්වයං විනයක් ඇති කිරීමයි. **"තුම්හෙහි කිච්චං ආතප්පං අක්ඛාතාරො තථාගතා"** තොප විසින් කටයුතු කළ යුතුය. බුදුවරු මඟ පෙන්වති යන උතුම් බුදු වදනට අනුව ස්වයං විනයක් සමාජයේ ඔවුනොවුන් විසින් ම ඇති කර ගැනීමේ මඟ බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කර තිබේ.

බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශිත පහත දැක්වෙන ඉගැන්වීම් හතර ස්වයං විනයක් ඇති කර ගැනීමට හේතු වේ.

01. අප්පිච්ඡතා - අල්පේච්ඡ බව
02. සන්තුට්ඨිතා - ලද දෙයින් සතුටු වීම
03. සල්ලේකතා - සැහැල්ලු පැවතුම් ඇතිබව
04. සුභරතා - පෝෂණය පහසු වීම

මෙම චතුර් ගුණයන් ඇති කරගත යුත්තේ තමන් විසින් ම ය.සමස්ත සමාජයම එවැනි ගුණවලින් පෝෂිත වේ නම් වෙනත් සමාජ පාලනයක අවශ්‍යතාවක් ඇති නොවන තරම් ය.

5.2.2 හින්දු ආගමික සංස්ථාව ද්‍රවිඩ ජන සමාජය පාලනය කරන අන්දම

ශ්‍රී ලංකාවේ භූගෝලීය පිහිටීම සලකා බලන විට එය දකුණු ඉන්දියාවට ආසන්න ව පිහිටි රටක් බැවින් දකුණු ඉන්දියානු ද්‍රවිඩ ජනතාවගේ බලපෑම ශ්‍රී ලංකාවට නොඅඩුව ලැබුණි. එම ද්‍රවිඩ ජන කොටස් තම සංස්කෘතික ලක්ෂණ සහ හින්දු ආගම මෙරට තුළ ශත වර්ෂ ගණනාවක් පුරා ව්‍යාප්ත කරවූහ. ලාංකික ජන ව්‍යාප්ති රටාවට අනුව දෙවැනි තැන ගන්නා ජන වර්ගය හින්දු ආගමික ද්‍රවිඩ ජන වර්ගය වේ.

උතුරු නැගෙනහිර හා මධ්‍යම පළාත්වල විශේෂයෙන් මෙම ජන කොටස් ඒකරාශී වී සිටිති. හින්දු සංස්කෘතිය බොහෝ සෙයින් බෞද්ධ සංස්කෘතියට

සමීප සම්බන්ධතාවක් පෙන්නුම් කරයි.

මෙරට වාසය කරන ද්‍රවිඩ ජනතාවගෙන් බහුතරයක් හින්දු සංස්කෘතියට අනුව ශිව භක්තිකයෝ වෙති. හින්දු ආගමික සම්ප්‍රදාය තුළ මැවීම, රැකීම සහ නැසීම යන ත්‍රිවිධ කාර්යය බ්‍රහ්ම, විෂ්ණු සහ ශිව යන දෙවිවරුන්ට පවරා ඇත.

එසේ වුවත් වර්තමානයේ හින්දු ලබ්ධිකයන්ගේ ඉහත ත්‍රිවිධ කාර්යයන් ම ශිව දෙවිඳුන්ට පවරා තිබේ. ශිව ලබ්ධිය මධ්‍ය කාලීන යුගයේදී දකුණු ඉන්දියාවේ තමිල්නාඩු ප්‍රදේශයේ වර්ධනය වූවකි. සත්වන හා අටවන සියවස්වලදී දකුණු ඉන්දියාවේ ඇතිවූ ශිව පුනර්ජීවන ව්‍යාපාරයේ පුරෝගාමීන් සිවු දෙනා වන තිරු ඥානසම්පර්දර්,අප්පර්,සුන්දරාර් සහ මානික්ක වාසගර් විසින් සම්පාදිත ගීතිකා ද මෛකන්ඩ දේව විසින් සම්පාදිත සාංගීතික දාර්ශනික කෘති ද තිරමුරෛ නම්වූ රචනා සම්භාරය ද ශිව භක්තිකයන්ගේ සිරිත් විරිත් හෙළි කරන ආගමික ධර්ම සාහිත්‍ය වේ.

මෙරට හින්දු ජනයා තුළ දැඩි ව ශිව භක්තිය (දේව භක්තිය) පවතී. ඔවුන් වන්දනා ගමන් යෑම සහ භක්තියෙන් යුතුව එම දෙවියන් නැමදීමේ සිරිත අඛණ්ඩ ව පවත්වා ගනියි. විශේෂයෙන් නල්ලූර් හි කන්දස්වාමි කෝවිල, තිරුකේස්වරම්හි ශිව දේවාලය, ත්‍රිකුණාමලයේ කොනේස්වරම් දේවාලය හා දකුණේ කතරගම දේවාලය යන සිද්ධස්ථාන හින්දු බැතිමතුන්ගේ නිරන්තර වන්දනාවට ලක් වේ.

මෙම දේවස්ථානවල පවතින ආගමික පුද සිරිත් පිළිබඳ ව දැඩි විශ්වාසයක් දක්වන ඔවුහු ඒවා වෙනසකට ලක්කිරීමට කැමැත්තක් නොදක්වති. ආගමික සිරිත් විරිත් පමණක් නොව වෙනත් සමාජ සාම්ප්‍රදායන් කෙරෙහිද දැඩි පක්ෂපාතී බවක් දක්වන ඔවුහු ඒවා ආරක්ෂා කර ගැනීමට ද විශාල වෙහෙසක් ගනිති. තෛපොංගල්, දීපවාලී උත්සවය, හින්දු අලුත් අවුරුද්ද ආදිය හින්දු ජන ජීවිතයේ ආගමික හා සමාජමය වැදගත්කමක් ඇති උත්සව වේ.

කෝවිල් භූමියේ පෙරලි පෙරලී යාම, කාවඩි නටමින් ශරීරයට තියුණු කටු ඇණ ගැනීම, ගිනි පෑගීම සහ යාපනය වැනි ඈත ප්‍රදේශවල සිට කතරගම වැනි දුර බැහැර ප්‍රදේශවලට පා ගමනින් යාම ආදිය හින්දු ආගමිකයන්ගේ දැඩි ආගමික භක්තිය පෙන්වන ආගමික චාරිත්‍ර විධිය. දෙවියන්ට බාරහාර වීම, විවිධ වූ ව්‍රත සමාදන් වීම ආදිය සිදුකරන්නේ එදිනෙදා ගෘහ ජීවිතයේ මුහුණ දීමට සිදුවන විවිධ ගැටලුවලට විසඳුම් වශයෙනි. තම දියණියට සුදුසු ස්වාමි පුරුෂයකු පතා, තම රැකියාව උසස් කර ගැනීම පිණිස සහ ගොවිපළේ අස්වැන්න වැඩිකර ගැනීම ආදී වශයෙන් නොයෙක් අරමුණු මත දෙවියන්ට යාඥා කිරීම ඔවුන්ගේ සිරිතකි.

උපවාස කිරීම ශිව සම්ප්‍රදායට ඇතුළත් වී ඇත. අශුභ ග්‍රහ බලපෑමක් වැළැක්වීම, විවාහ වීමේ බලාපොරොත්තුව ඉටුකර ගැනීම ආදිය උපවාස කිරීමට පාදක වශයෙන් යොදාගනී. වර්තමානයේ විවාහ අපේක්ෂිත තරුණ කාන්තාවෝ අභිමත සැමියෙකු ලබා ගැනීම සඳහා උපවාසයේ යෙදෙති.

ශිව සම්ප්‍රදායට නව ජීවයක් ලබා දීමට 19 වන සියවසේ අගභාගයේ යාපනයේ ජීවත් වූ ආරුමුග නාවලර් තුමාට හැකි විය. හින්දු ආගමික සාම්ප්‍රදායේ පුරෝගාමී නායකයෙකු වශයෙන් මෙතුමාගේ සේවය සමස්ත හින්දු ලබ්ධිකයන්ට ම බලපා තිබේ. එතුමා විසින් අනුමත කරන ලද එක් පිළිවෙතක් නම් "දීක්ෂාකරණයයි". එනම්, ශුද්ධ වූ අළු ස්ථාන දහයක ආලේප කර ගැනීමයි. ඉරි තුනකින් යුතුව එම අළු ආලේප කරනු ලැබේ. "කෝවිලක් නැති ගමක ජීවත් නොවවු" යනුවෙන් සාම්ප්‍රදායගත කියමනක් හින්දු භක්තිකයන් තුළ පවතී. මෙයින් පැහැදිලි වන්නේ මෙරට ද්‍රවිඩ ජනතාව කිසිසේත් ම ශිව ආගමෙන් ඈත්ව නොයන බවයි. ඔවුන්ගේ ලෞකික හා අධ්‍යාත්මික කටයුතු ශිව භක්තියෙන් වෙන්කළ නොහැකි වෙයි. සියලු කාර්යයන් තුළ ආගමික ස්වරූපයක් පවතී. හින්දු කෝවිල ඔවුන්ගේ පාරම්පරික සංස්කෘතියේ සංකේතය ලෙස සලකයි.

ශ්‍රී ලාංකික ජන සමාජයේ මුළු ජනගහනයෙන් 15.4% ක් (ශ්‍රී ලංකා දෙමළ, ඉන්දියානු දෙමළ) පමණ වන ද්‍රවිඩ ජන කොටස්වල සියලු ක්‍රියා

පාලනය කරන ඔවුන්ගේ ශිව දෙවිඳුන් මුල්කරගත් හින්දු ආගම මූලිකත්වය ගෙන ඇති බව පැහැදිලිය. කෝවිල ඔවුන් පාලනය කරන ප්‍රධාන ඒකකය වන අතර ශිව දෙවිඳුන් ඔවුන් පාලනය කරන ප්‍රධාන අධ්‍යාත්මික බලවේගය වේ.

5.2.3 ඉස්ලාම් ආගම මුස්ලිම් ජන සමාජය පාලනය කරන අයුරු

මුස්ලිම් ජන කොටස් ශ්‍රී ලංකා යෝනක නමින් හඳුන්වා ඇති අතර මොවුන් ශ්‍රී ලංකාවට මුලින් ම සම්බන්ධ වන්නේ වෙළෙන්දන් වශයෙනි. වර්තමානයේ දිවයිනේ නැගෙනහිර පළාතේ වැඩි වශයෙන් මුස්ලිම් ජන කොටස් ඒකරාශි වී ඇති අතර සංකේන්ද්‍ර වීමකට වඩා දිවයින පුරාම විසිරි ජන කොටසක් වශයෙන් ඔවුන්ගේ ව්‍යාප්තිය දක්නට පුළුවන. අරාබියේ සිට පැමිණ පදිංචි වූවන්ගෙන් ද සහ ඉන්දියාවෙන් පැමිණි විවිධ මුස්ලිම්වරුන්ගෙන් ද සමන්විත මෙම සමාජය නා නා ප්‍රකාරයෙන් පරිණාමනය වූ කාණ්ඩවල එකතුවකි.

ආගමික වශයෙන් මොවුහු ඉස්ලාම් දහම අදහති. ඉස්ලාම් සහ මුස්ලිම් යන්න එකිනෙකින් වෙන්කළ නොහැකි ය. ඒ අනුව ඔවුන්ගේ ජාතියත් ආගමත් එකක්ම වේ. මුස්ලිම්වරුන්ගේ ආගමික ග්‍රන්ථ සහ ආගමික කාර්යයන් සඳහා භාවිත කරන්නේ අරාබි භාෂාවයි. එහෙත් ලංකාවේ ඔවුන්ගේ එදිනෙදා ව්‍යවහාර භාෂාව වන්නේ දෙමළ භාෂාව යි.

ඉස්ලාම් භක්තිකයන්ගේ ආගමෙහි කතුවරයා වන්නේ මුහම්මද් නබිනායකතුමා ය. එසේ ම අල්ලාහ් දෙවියන් ඔවුන්ගේ විමුක්ති දායකයාණෝ වෙති. නබිනායකතුමාගේ අභාවයෙන් පසු ආගමික හා දේශපාලන හේතු මත මුස්ලිම් සමාජය හෙවත් ඉස්ලාම් සමාජය "සුන්නි" සහ "ෂියා" යනුවෙන් කොටස් දෙකකට බෙදුණි. ලෝකයේ මුස්ලිම්වරුන්ගෙන් වැඩි කොටසක් සුන්නි නිකායට ඇතුළත් ය. ශ්‍රී ලංකාවේ ද මුස්ලිම් ජනයා ද සුන්නි නිකායට අයත් වේ.

ඉස්ලාම් යනු අවනත වීම, කීකරු වීම, බැඳීම සහ සාමය යන අර්ථ ඇති අරාබි වචනයකි. ඉස්ලාම් ධර්මය විශ්වයේ මැවුම්කරුවාණන් හා ස්වාමියා වන අල්ලාහ් දෙවියන් වහන්සේ විසින් මනුෂ්‍ය වර්ගයාට මග පෙන්වීම සඳහා හෙළිදරව් කරන ලද ජීවන චර්යා සංග්‍රහයකැයි මුස්ලිම්වරු විශ්වාස කරති.

ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන ආගමික ග්‍රන්ථය "කුරාණය" වන අතර "ෂරියාත්" නැමැති ආගමික නීති සංග්‍රහය මඟින් ලෞකික ජීවිතය සහ අධ්‍යාත්මික ජීවිතය පාලනය කරනු ලබයි.

මුස්ලිම් ජනතාවගේ සියලු ජීවිත ක්‍රියාකාරීත්වයන් ඔවුන්ගේ ආගමික නීති ග්‍රන්ථවල සඳහන් ආකාරයට සිදු වේ.සිරිත් විරිත්, පිළිවෙත් සහ පාලනය ද එම නීති ග්‍රන්ථවල සඳහන් ආකාරයට ම සිදුකරයි. විවාහ හා දික්කසාද නීති ද, දේපල උරුමය පිළිබඳ නීති ද ඔවුන්ට ම විශේෂිත වූ ආගමික නීති ග්‍රන්ථවලට අනුව සිදු වෙයි.

මුස්ලිම්වරුන්ගේ ලෞකික ජීවිතයත් ලෝකෝත්තර ජීවිතයත් ඉස්ලාම් දහම මත සකස් වී ඇත. ඉස්ලාම් භක්තිකයෙකු නොවී මුස්ලිම් ජාතිකයෙකු විය නොහැකි වේ. ඉස්ලාම් භක්තිකයෙකු ගේ ජීවිතය හා සම්බන්ධ වූ සිරිත් විරිත් ගොඩනැගීම ආගමික ධර්ම හතරක් පාදක කොටගෙන සකස් වී ඇත.

* සලාතය (නිරතුරුව ම ප්‍රණාමයේ යෙදීම)
* සකාතය (පොහොසත් අය දුප්පත් අයට තමා සතු දෙයින් ප්‍රදානය කරන අනිවාර්ය දන් දීම)
* උපවාසය (රාමලාන් මාසය තුල දිවා කාලයේ ආහාරයෙන් වැළකී සිටීම)
* හජ්ජිය (සෞදි අරාබියේ මක්කම වන්දනාවේ යෙදීම)

දිනකට පස් වරක් ප්‍රණාමයේ යෙදීම මුස්ලිම් ආගමික සිරිතකි. පල්ලිය තුළ සිදු කරන නමැදීමට පුරුෂ පක්ෂයේ සියලුදෙනා සහභාගී වීම දක්නට ලැබේ. සිරුර පවිත්‍ර කර ගැනීමෙන් පසු පල්ලිය තුළ පූජකවරයාගේ (ඉමාම්)

ප්‍රධානත්වයෙන් නැමැදීම සිදු කෙරේ. පල්ලිය ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන සමාජානුයෝජන ආයතනය වන අතර සමාජ අනුකලනයට මුල්වන ස්ථානයක් ද වේ. ඔවුන්ගේ ලෞකික හා ආධ්‍යාත්මික සුභ සිද්ධිය සඳහා අවශ්‍ය අංග සම්පූර්ණ පුහුණුවක් පල්ලිය තුළින් ලබා දේ.

සකාත් නමැති ධන බද්ද ගෙවීම මුස්ලිම්වරුන්ගේ ආගමික නීතියයි. වත්කම් ඇති සෑම මුස්ලිම් භක්තිකයෙකු ම මෙම ධන බද්දට යටත් විය යුතු ය. ඔවුන්ගේ සමාජයේ මූලික අවශ්‍යතාවන් සපුරා ගැනීමටත්, දුප්පතුන්ගේ සුභ සාධනයටත් පල්ලියට බදු මුදල ගෙවිය යුතු අතර වාර්ෂිකව හෝ ගිවිස ගත් යම් කාලසීමාවකට හෝ මෙම බදු මුදල ගෙවිය හැකි වේ.

රාමලාන් මාසය තුළ දිවා කාලයේ ආහාරයෙන් වැළකී සිටීම උපවාසය ලෙස හඳුන්වයි. දින 30ක් සඳහා මෙම උපවාසය ක්‍රියාත්මක වේ. උපවාසය හා බැඳුණු සිරිත් විරිත් රාශියක් ඇති අතර එම නීතිරීති මැනවින් පිළිපැදීමට සෑම ඉස්ලාම් භක්තිකයෙකු ම දැඩි උත්සහයක් දරයි.

නබිනායකතුමාගේ උපන් බිම ලෙස සැලකෙන මක්කම වන්දනා කිරීමට සෑම ඉස්ලාම් භක්තිකයෙකු ම පෙළඹේ. මක්කම වන්දනා කිරීම ඉස්ලාම් බැතිමතුන්ගේ ජීවිතය සම්පූර්ණ වීමක් ලෙස සලකන අතර මක්කම යනු අරාබියේ පැවති ප්‍රධාන ආගමික පූජ්‍ය ස්ථානයයි. මක්කම වන්දනාවේ යෙදුනු අයෙකු පූජනීය පුද්ගලයෙකු බවට පත්වෙයි. වන්දනා සමය අතිශයින්ම පූජනීය වේ. මෙම පූජනීය කටයුත්තේ දී රෙදිපිළි භාවිතය පවා ආගමික සම්ප්‍රදායන්ට අනුව සිදු වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ සෑම දිස්ත්‍රික්කයක ම පාහේ විසිරී සිටින ජනගහනයක් ලෙස මුස්ලිම්වරුන් හැඳින්විය හැකි ය. ආගමික සංස්ථාව මගින් ඔවුන්ගේ ජීවිතය සෑම අවස්ථාවක් ම පාලනය කරන බවත් ඒ අනුව සමාජ පාලනය මුස්ලිම් සමාජය තුළ මනා සංයමකින් සිදුවන බවත් දැක්විය හැකි ය.

5.2.4 කතෝලික ආගමික සංස්ථාව සමාජ පාලනයට ඇති කරන බලපෑම

ක්‍රි.ව.1505 දී පෘතුගීසින් ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණීමත් සමග කතෝලික ආගමේ ද සම්ප්‍රාප්තිය සිදු විය. ඔවුන් පෙරදිගට පැමිණියේ පරමාර්ථ 02ක් මුල් කරගෙනය. එනම්,

01. පෙරදිග වෙළඳ ඒකාධිකාරය හිමිකර ගැනීම.
02. ලෝකය පුරා කතෝලික ආගම ව්‍යාප්ත කිරීම.

යන පරමාර්ථයන් ය.

පරමාර්ථයන් දෙක ඉටුකර ගැනීම සඳහා ඔවුන් යටත් කරගත් ප්‍රදේශවල ඔවුන්ගේ ම පාලන ක්‍රමයක් ආරම්භ කළේ ය. ඒ සඳහා ඔවුන් උපයෝගී කොට ගෙන ඇත්තේ කතෝලික ආගමේ ඉගැන්වීම් සහ පෘතුගාලයේ තිබූ පාලන රටාවන් ය.

කතෝලික ආගම ජේසුස් ක්‍රිස්තුස් වහන්සේ විසින් ආරම්භ කරන ලද්දකි. උන්වහන්සේගේ ජීවිත කාලය පිළිබඳ තොරතුරු බයිබලයේ සඳහන් වේ. වයස අවුරුදු 30 දී පමණ උන්වහන්සේ මිනිසුන්ට සාමය, දයාව, කරුණාව සහ නිර්මල බව ආදිය පිළිබඳ දේශනා පැවැත් වූහ.

නූතන කතෝලික ආගමික සංස්ථාව හෙවත් ශුද්ධ වූ සභාව ක්‍රියාත්මක කරන්නේ තම ස්වාමියාණන් වූ ජේසුස් වහන්සේ පෙන්වා දුන් උගන්වා වදාළ හා කරන්න යැයි පැවරූ කාර්යය භාරයයි.

වර්තමානය සමාජ යථාර්ථය තුළ දෙවි ස්වාමින් වහන්සේ, සෑම කිතුනුවෙකුටම ආරාධනා කරන්නේ දේශපාලනික, ආර්ථික, අධ්‍යාපනික, සංස්කෘතික හා සාමාජීය පසුතලයන්හි, තම අයිතිවාසිකම්, මානව ගරුත්වය සඳහා වන මූලික මිනිස් අවැසිතා අහිමි වූ සහෝදර ජනතාවගේ ජීවිත නගා සිටුවන්නට ය. ඔවුන් වෙනුවෙන් කථා කරන්නට, ක්‍රියා කරන්නට, සෑම කිතුනුවකුම වගකීමෙන් බැඳී සිටියි. එමගින් සමාජ පාලනය අවදි කරන්නට යුතුකමක් ඇත.

අද ශ්‍රී ලංකාව පුරා විහිදී තිබෙන රදගුරු පදවි තුළ සමාජ සංවර්ධනය ආයතන හරහා ක්‍රියාත්මක වන ශ්‍රී ලංකා රදගුරු මණ්ඩලයේ නියාමිකත්වයෙන් යුත් යුක්තිය හා සාමය පිළිබඳ කොමිසම, මානව උදරත්වය හා අයිතිවාසිකම් වෙනුවෙන් ද, සමාජය තුළ සිදුවන අයුක්තිය හා අසාධාරණය පිටුදැකීමට නැගී සිටින්නේ ද ක්‍රිස්තුන් වහන්සේ අනුගාමී වෙමින්, උන්වහන්සේ කලාක් මෙන් පරිත්‍යාගය, සේවය පෙරදැරි කරගත් ප්‍රේමයේ දයාවේ ජීවිත ප්‍රතිපදාවක් තුළ සමාජ පාලනයට බලපෑමක් කරමින් ය.

කතෝලික ආගම විසින් සමාජ පාලනය සඳහා පදනම ලෙස ගෙන ඇත්තේ යොහොවඃ නම් සර්ව බලධාරි දෙවියන් වහන්සේ විසින් මෝසෙස්ට (ඊශ්‍රායල ජාතීන්ගේ පැරණිම නායකයා) දෙන ලදැයි සම්මත දස පනත්ය.

01. තමා හමුවෙහි අන්‍යතර දෙවියෙකුට නමස්කර නොකළ යුතුය.
02. තෝ තා උදෙසා අන්‍යතර ස්මරණ රූපයක් හෝ කිසිවක හැඩ හුරුකම් ඇති ප්‍රතිබිම්භයක් නොකළ යුතුය හෙවත් රූප වන්දනා නොකළ යුතුය.
03. තෝ තාගේ සර්ව බලධාරි දෙවියන් වහන්සේගේ නාමයෙන් නිකරුණේ නොදිවුරනු.
04. තා සදිනක් වැඩ කරව. එහෙත් සත්වන දිනය (ඉරිදා) තාගේ දෙවියන් වහන්සේගේ "සබත්"දිනයයි.එදින තා කිසිවැඩක් නොකළ යුතුය.
05. තාගේ මවුපියන්ට ගෞරව පූජා කරව.
06. ප්‍රාණඝාතය නොකරව.
07. කාමයෙහි වරදවා නොහැසිරෙව.
08. අදත්තාදානය නොකරව.
09. තාගේ අසල්වාසීන්ට විරුද්ධව බොරු සාක්කි කියන්නෙක් නොවේව.
10. තාගේ අසල්වැසියාගේ ගෙදරට, අසල්වැසියාගේ භාර්යාවට, අසල්වැසියාගේ දාසයකුට හෝ දාසියකට, කොටළුවකුවකට හෝ අන් කිසිවකුට ආශා නොකරව.

මෙම දස පනතෙහි ආර්ථික සංවර්ධනය පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමක් සහ පුද්ගලයාට ආගමික යහපත් බැඳීමක් ඇති කිරීම පිළිබඳ ව ප්‍රකාශ වේ. ඒ තුළින් යහපත් සමාජ පාලනයකට මඟ පෙන්වීමක් සිදුවේ.

5.3 සමාජ පාලනය කෙරෙහි අධ්‍යාපනයේ වැදගත්කම

අධ්‍යාපනය යන්නට භාවිත කරන ඉංග්‍රීසි වචනය 'Education' යන්නයි. මෙය ලතින් භාෂාවේ Ex + duco යන ශබ්දයන් එකතු වීමෙන් නිෂ්පන්න වී ඇති අතර Ex යන ශබ්දයෙන් පිටතට ගෙන ඒම යන අදහසද duco යන ශබ්දයෙන් මඟ පෙන්වීම යන අදහස ඇතුලත් වේ. ඒ අනුව අධ්‍යාපනය (Education) යනු නොදැනුමෙන් දැනුම කරා ගෙනයාම යන අදහස අන්තර්ගත වේ.

සරල ව විග්‍රහ කරන්නේ නම් අධ්‍යාපනය යනු "අවිද්‍යාවෙන් විද්‍යාව කරා ගෙනයාම" ලෙස හැඳින්විය හැකි ය. ඒ අනුව යම් කෙනෙකු තුළ ඇති හැකියාවන්, කුසලතාවන් මතුකර ගැනීම හෙවත් පිටතට ගෙන ඒමට මඟ පෙන්වීම අධ්‍යාපනයෙන් ඉටුවිය යුතු වැදගත් ම කාර්යයයි. ශ්‍රේෂ්ඨ ඉතිහාසඥයකු වන ගිබන් ප්‍රකාශ කරන්නේ පුද්ගලයෙකුට ක්‍රම දෙකකින් අධ්‍යාපනය ලබාගත හැකි බවයි.

01. අනුන්ගෙන් ලබන අධ්‍යාපනය. (ගුරුවරුන්ගෙන්, දෙමාපියන්ගෙන්, පොතපතෙන්,මාධ්‍යයෙන්, වැඩිහිටියන්ගෙන්)

02. තමාට තමාගෙන් ලැබෙන අධ්‍යාපනය.

මෙයින් වඩාත් වැදගත් වන්නේ තමාට තමාගෙන් ලැබෙන අධ්‍යාපනයයි.

මහත්මා ගාන්ධි තුමා අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ප්‍රකාශ කරන්නේ "යමෙකු තුළ ශරීරයෙහි, සිතෙහි සහ ආධ්‍යාත්මයෙහි ඇති හොඳම දෙය පිටතට ඇද ගැනීම" අධ්‍යාපනය ලෙසයි. දරුවෙකුට අධ්‍යාපනය ලබාදිය යුත්තේ ඔහුට අනාගතයේ යමක් තම අතින් නිපදවීමට ඇති පුහුණුවක් ද සමඟින් බවත් එතුමා ප්‍රකාශ කරයි.

අධ්‍යාපනය යන්න සඳහා විවිධ අධ්‍යාපනඥයින් විවිධ නිර්වචන දී තිබේ. ඒවායෙන් තෝරාගත් කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

01. අධ්‍යාපනය වූ කලී කිසියම් පුද්ගලයෙකු තුළ සිතුම් පැතුම් සාරධර්ම හා ආකල්ප සම්බන්ධයෙන් යහපත් හැඩගැසීමක් ඇතිවන ආකාරයේ බලපෑමක්, සංයමයක් සිදුකරන ක්‍රියාවලියකි.
02. අධ්‍යාපනය යනු චින්තනය, ආකල්ප හා චර්යා වෙනස් කිරීම සම්බන්ධ ශික්ෂණයකි.
03. ස්වීයත්වය හා පෞරුෂ වර්ධනය කිරීම අධ්‍යාපනයයි.
04. පුද්ගල ප්‍රතිචාරයන්හි වෙනස්කම් ඇති කිරීමක අධ්‍යාපනය වේ.
05. ඇතිකරගත් පුරුදු හැසිරීම සඳහා යෙදවීම අධ්‍යාපනයයි.

ඉහත දැක්වෙන සියලු මතයන් ද කැටිකරගත් විට "අධ්‍යාපනය වනාහි මිනිසෙකු ස්වකීය සංස්කෘතියේ අනන්‍යතාව තුළ ගුණ නුවණින් හෙබි සමාජයට ප්‍රයෝජනවත් සමබර පුද්ගලයෙකු බවට පත්කිරීමේ අභ්‍යාසය කැ යි" සඳහන් කළ හැකි ය. ඉතා කෙටියෙන් සඳහන් කරන්නේ නම් අධ්‍යාපනය තුළින් සිදු කරන්නේ "පූර්ණ පෞරුෂයකින් හෙබි" මිනිසෙකු බිහිකිරීමයි.

අධ්‍යාපනය හිස පමණක් දියුණු කිරීමේ කාර්යයට සීමා නොවිය යුතුය. එනම් හිසෙහි දියුණුවට සමානව හදවත ද දියුණු කළ යුතු ය. හදවත හිස අතර මනා සබඳතාවක් පැවතිය යුතු වේ. චින්තන ශක්තිය ද සමබර ව දියුණුවීම අත්‍යවශ්‍යය.

සෞන්දර්ය විෂයයන් ප්‍රගුණ කිරීමට ඇතැම් කෙනෙකුට නොහැකි වන්නට පුළුවන. නමුත් ඕනෑම කෙනෙකුට නාට්‍යයක, සංගීතයක රසය විඳීමට හැකි චිත්ත ස්වභාවයක් ඇතිකර ගත හැකිවේ. එසේ රස විඳිය හැකි පුද්ගලයාගේ හදවත මෘදුය, තෙත්ය. සිතේ අනුකම්පාව ජනිත වේ. සමාජයට අහිතකර දේ කිරීමට හිත නොදේ. මෙයින් මානව දයාව නිතැතින්ම ජනිත වේ. ඒ තුළින් ද යහපත් සමාජ පාලනයක් නිරායාසයෙන් ඇතිවේ. එබැවින් අධ්‍යාපනයේ එක් අංශයක් වන සෞන්දර්ය කෙරෙහි ද සිසු මනස යොමුකිරීම ඉතා වැදගත් වේ.

ශ්‍රී ලංකාවේ පැරණි අධ්‍යාපන ක්‍රමය විභාග, උපාධි සහ රැකියා ඉලක්ක කොට නොපැවතිණි. අධ්‍යාපනයේ අරමුණ වූයේ අදාළ විෂයයන් පිළිබඳ ව ගැඹුරු දැනුමක් ලබාදෙන අතර ම තර්කන ශක්තිය හා නිර්මාණාත්මක හැකියාවන් වර්ධනය කිරීමයි. ඊට අමතර ව ශිෂ්‍යයා තුළ මනා හික්මීමක් සහ විනයක් ඇති කිරීම ද අධ්‍යාපනය තුළින් සිදුවිය. චරිත සංවර්ධනය සහ සාරධර්ම සංවර්ධනය යන අංශ දෙක එකිනෙකින් වෙන්කළ නොහැකි අන්‍යෝන්‍ය වශයෙන් සම්බන්ධ ඒවා විය. චරිත සංවර්ධනය සහ සාරධර්ම සංවර්ධනය යන අංශවලින් පරිපූර්ණ අධ්‍යාපනයක් තුළින් බිහි කරන පුරවැසියන් තුළ පහත සඳහන් ගුණාංග තිබිය යුතුය.

* හැදෑරූ විෂයයන් පිළිබඳ මනා නිපුණත්වය තිබීම.
* අගතියෙන් තොරව යමක් විග්‍රහ කිරීමේ හැකියාව තිබීම.
* මනුෂ්‍යත්වය පිළිබඳ දැනුමක් සහ සාරධර්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණවත් අවබෝධයක් තිබීම.
* මනා සංයමයක් හා විනයගරුක බවක් තිබීම.
* දේශීය සංස්කෘතික හරයන් සහ ජාතිකත්වය පිළිබඳ මනා අවබෝධයක් හා ඒවා අගය කිරීමේ හැකියාවක් තිබීම.

මෙම ගුණාංගවලින් පිරිපුන් දරුවා සමාජයට වැඩදායක ය. එමෙන් ම හොඳ සමාජ සේවකයෙකි. අන් අයට හොඳ මඟ පෙන්වන්නෙකි. එවන් දරුවන් සිටින සමාජයකට නීතිරීති මගින් පාලනයක් කිරීමේ අවශ්‍යතාවක් ඇති නොවේ.

දරුවාගේ අධ්‍යාපනය ආරම්භ වන්නේ පවුල තුළිනි. බුදුරජාණන් වහන්සේ "පුබ්බාචරිය" ලෙස දෙමාපියන් නම්කර තිබෙන්නේ මේ නිසා ය. පවුලෙන් ලබාගන්නා අධ්‍යාපනයත් සමඟ පූර්ව ළමාවිය සංවර්ධන මාවතට සෑම දරුවෙක් ම යොමුවෙයි. එහිදී ඔහු තරමක් නුහුරු පරිසරයකට සම්බන්ධ වෙයි. ක්‍රමයෙන් සමාජානුයෝජනද වේ.

දරුවන් සමාජානුයෝජනය වීමේ දී ඔහුට මඟ පෙන්වීම සිදුකළ යුතු ආකාරය මෙසේ පෙළගැස්විය හැකි ය.

* සැබෑ දනුම ඇසුරෙහි වැඩෙන දරුවා උගත්කම ලබයි.
* දිරිගැන්වීම ඇසුරෙහි වැඩෙන දරුවා ආත්මවිශ්වාසය ලබයි.
* ප්‍රශංසාව ඇසුරෙහි වැඩෙන දරුවා අනුන්ව අගය කරන්නට උගනී.
* සැලකීම ඇසුරෙහි වැඩෙන දරුවා අනුන්ට සැලකීමට උගනී.
* දයාව ඇසුරෙහි වැඩෙන දරුවා ආදරය කිරීමට උගනී.

පූර්ව ළමාවිය අධ්‍යාපනයෙන් පසු දරුවා විධිමත් අධ්‍යාපනයට යොමු කරන්නේ ඔහුට වයස අවුරුදු පහක් සම්පූර්ණ වූ විටයි. එතැන් සිට විශ්ව විද්‍යාල අධ්‍යාපනයට සුදුස්සෙක් වන තුරු අවුරුදු දහතුනක් පාසලේ අධ්‍යාපනය හදාරයි. පාසලේ දී ඔහුට විවිධ වූ නිපුණතා හුරු වේ. චින්තන ශක්තිය වර්ධනය වීමට අමතර ව කායික ශක්තිය වර්ධනය වන ක්‍රියාකාරකම් අත්විඳීමට පාසල් ජීවිතය ඉඩකඩ සලසයි.

පාසලෙන් සමු ගන්නා දරුවා සමාජගත වීමේ දී ඔවුන්ගේ වැඩිහිටියන් ඒ පිළිබඳ ව වඩාත් සැලකිලිමත් විය යුතුව ඇත. එයට හේතුව වර්තමාන ජන සමාජයේ බහුල ව අවිධිමත් ව ක්‍රියාත්මක වන විවධ බලවේගවලට හසුවී සමාජ විරෝධි ක්‍රියාවන්ට දරුවා පෙළඹීමට ඉඩකඩ පවතින බැවිනි. ඒ තුළින් විශාල සමාජ ව්‍යසනයක් දක්නට ලැබේ. එවැනි සමාජයක් පාලනයට පොලිසිය, උසාවිය සහ බන්ධනාගාරය වැනි ආයතන සකස් කළ යුතුවේ.

පිරිවෙන් අධ්‍යාපන ක්ෂේත්‍රය තුළින් ද පැවිදි ගිහි පිරිස් මනා පෞරුෂයකින් හෙබි පුද්ගලයන් ලෙස සමාජගත කිරීමට මග සලසා ඇත. මිහිඳු මාහිමිගේ ලංකා ගමනයත් සමඟ මෙම ක්‍රියාදමය ආරම්භ විය.

වර්තමාන ලංකාවේ උගතුන්ගෙන් විශාල පිරිසක් පිරිවෙන් ක්ෂේත්‍රයේ අධ්‍යාපනය හැදෑරූ පිරිස වේ. ඔවුන් අතර ග්‍රන්ථ කතෘවරු, ප්‍රසිද්ධ දේශපාලනඥයින්, විශ්ව විද්‍යාල කථිකාචාර්යවරුන්, සමාජ සේවකයන් සහ දේශකවරුන් දක්නට ලැබේ. සමාජ පාලනය සඳහා එම පිරිසගෙන් වන සේවය මිල කළ නොහැක. මේ අනුව පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය සමාජ පාලනයට සෘජුවම දයකත්වය ලබා දී තිබෙන බව ප්‍රකාශ කළ හැකිය.

දහම් පාසල් අධ්‍යාපනය ද සමාජ පාලනයට සෘජු දායකත්වයක් ලබා දේ. බෞද්ධ දහම් පාසල, ක්‍රිස්තියානි සහ කතෝලික දහම් පාසල, හින්දු දහම් පාසල, ඉස්ලාම් දහම් පාසල යන සමස්ත දහම් පාසලේ පද්ධතිය ම මීට දායකත්වය දෙයි.

පානදුරාවාදය පිළිබඳ තොරතුරු දැනගැනීමෙන් පසුව බෞද්ධ දර්ශනය පිළිබඳ ඇතිවූ පැහැදීම නිසා 1880දී ලංකාවට පැමිණි ඇමරිකන් ජාතික කර්නල් හෙන්රි ස්ටීල් ඕල්කට් තුමා බෞද්ධ ආගම හදාරා ලක්දිව බොදු දරුවන්ට දහම් අධ්‍යාපනය ලබා දීමට දහම් පාසල් ආරම්භ කිරීමට පුරෝගාමී විය. මෙසේ ආරම්භ වූ පළමු දහම් පාසල වූයේ ගාල්ලේ විජයානන්ද දහම් පාසලයි. වර්තමාන දහම් පාසල් අධ්‍යාපනය සඳහා ද නොමිලේ පෙළපොත් ලබා දෙන අතර ගමේ විහාරස්ථානය කේන්ද්‍රකොටගෙන දහම් අධ්‍යාපනය ලබාදීමත් භික්ෂූන් වහන්සේගේ ඇසුර ලබාදීමත් ඒ තුළින් සාරධර්ම පිරිපුන් සමාජයක් ගොඩනැගීමටත් බලාපොරොත්තු වේ.

හොඳ පුරවැසියෙක් බිහි කිරීමට මේ තුළින් උපරිම දායකත්වයක් ලබාදෙන අතර සමාජ විරෝධී චර්යාවලට සම්බන්ධ වූ පිරිස අතර වැඩි පිරිසක් දහම් පාසල් අධ්‍යාපනය ලබා නොමැති බව සමීක්ෂණ තුළින් සොයාගෙන තිබේ. අවිහිංසාවාදී සමාජයක් ලෙස විනයගරුක සමාජයක් ගොඩනැගීම දහම් පාසල් අධ්‍යාපනය තුළින් සිදුවන බව ඉහත සිදුවීම තුළින් පැහැදිලි වේ. එසේ හෙයින් සමාජ පාලනයට දහම් පාසල් අධ්‍යාපනය ද ඉතාම වැදගත් මෙහෙවරක් සිදු කරන බව පෙන්වා දිය හැකිය.

5.4 බුදු දහම හා භික්ෂු දයකත්වය සමාජ පාලනයට ඇති කරන බලපෑම

බුදුරජාණන් වහන්සේ අවබෝධ කරගත් දහම බරණැස් නුවර ඉසිපතනාරාමයේ දී පස්වග තවුසන් උදෙසා දේශනා කළ අතර එම පස්වග තවුසන්නු තමන් වහන්සේගේ පළමු ශ්‍රාවක පස්දෙනා වහන්සේ වූහ. මේ පිරිස "භික්ෂු" නමින් හඳුන්වයි. මේ අතර ම යසකුල පුත්‍රයා ප්‍රමුඛ තරුණයින් පනස් පස් දෙනෙක් ද බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක ගණයාට ඇතුළත් විය. මෙසේ ශ්‍රාවක භික්ෂු පිරිස හැට නමක් වූ පසු ක්‍රම ක්‍රමයෙන් මුළු දඹදිව පුරාවට ම සීඝ්‍රයෙන් බුදු දහමේ පණිවුඩය බෙද දෙන ලදී. එම ශ්‍රාවක සමූහයාට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන ලද පළමු අවවාදය වූයේ සමාජ සේවකයෙක් ලෙස චාරිකාවේ හැසිරෙමින් අර්ථයෙන් ධර්මයෙන් ලෝකවාසී සත්ත්වයාට දහම් දෙසමින් ඔවුන් යහමගට ගෙන ඒම සඳහා අවශ්‍ය මඟ පාදන ලෙසයි. මෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ භික්ෂු සමූහයා සිය දහස් ගණනින් වර්ධනය වීමයි. එසේ වූ එම පිරිස සියලු කෙලෙසුන් නැසූ රහතන් වහන්සේලා වීම ද විශේෂත්වයක් විය.

අතීතයේ භික්ෂූන් වහන්සේලාගේ මූලික කාර්යය වූයේ පුද්ගලයාගේ ලෝකෝත්තර ජීවිතය සාර්ථක කර දීමට අවශ්‍ය මඟ පෙන්වීම යි.

එහෙත් බුදුරජාණන් වහන්සේ ගිහි සමාජයේ උන්නතිය උදෙසා වැදගත් වන කරුණු රාශියක් ස්වකීය දේශනාවන්හි ඇතුළත් කළ සේක. විශේෂයෙන් කාලාම, සිඟාලෝවාද, පරාභව වැනි සූත්‍ර ගිහි විනය පිළිබඳ මනා මග පෙන්වීමක් සිදු කරයි. එමෙන් ම රාජ්‍ය පාලනයට අදාළ ධර්ම කරුණු රාශියක් චක්කවත්ති සීහනාද සූත්‍රයේ අඩංගු වේ. බුද්ධ ප්‍රමුඛ මහ සඟරුවන රාජ්‍ය නායකයාගේ ප්‍රධාන අනුශාසක තනතුරට නිරායාසයෙන් පත්විය. විශේෂයෙන් රාජ්‍ය විචාරන අතරතුර ඇතිවන ගැටලු බුදුපාමොක් මහ සඟන වෙත ගොස් විසඳා ගත් අයුරු කොසොල් රාජ චරිතයෙහි දක්වේ. අශෝක අධිරාජයාද දිග්විජයෙන් අනතුරු ව තම අනුශාසක ධුරය මහතෙරුන් වහන්සේලාට පිරිනමා තිබිණි.

ශ්‍රී ලංකාවේ ද දෙවන පෑතිස් රජු දා පටන් බුද්ධ පුත්‍රයන් වහන්සේලා රාජ්‍ය පාලනය යහමඟ ගැන්වීමට නිරතුරු ව කටයුතු කළ බව මහා වංශය දක්වා ඇත. යටත් විජිත සමය වනතෙක් මෙම තත්ත්වය අඛණ්ඩ ව පැවතිය ද ඉන් පසුව ශ්‍රී ලාංකේය යතිවරයන් වහන්සේලාට සිදු වූ ගැහැට හේතුවෙන් වනගත වී දිවි බේරා ගැනීමට සිදුවිය. කෙසේ වෙතත් නූතන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ පවා බුදු දහමට විශේෂ සැළකිල්ලක් දක්වා තිබීමෙන් ලාංකික සමාජ ව්‍යුහය කෙරෙහි බුදු දහමේ බලපෑම පැහැදිළි වේ.

භික්ෂු දායකත්වය සමාජ පාලනයට දායක වන ආකාරය මෙම කරුණු එකිනෙක විමසා බැලීමෙන් පැහැදිලි වේ. උන්වහන්සේ ගමේ නායකයාණෝ ය. එසේ ම පක්ෂග්‍රාහී නොවී පොදුජන සේවය සලකා කටයුතු කරන හොඳ මග පෙන්වන්නෙකි. ඒ මග ඔස්සේ ගමන් කිරීම තුළින් යහපත් සමාජ වාතාවරණයක් ගොඩනගා ගත හැකි වේ.

භික්ෂුව අල්පේච්ඡතා ගුණයෙන් පරිපෝෂිත ය. උන්වහන්සේ කිසිම දෙයකට ඇල්මක් නැති අයෙකි. කිසිම දෙයක් පිළිබඳ ව බැඳීමක් නැති අයෙකි.

01. පුද්ගලයන් ගැන ඇලීමක් නැත.
02. වස්තුව හා දේපල ගැන ඇලීමක් නැත.
03. සංකල්ප කෙරෙහි ඇලීමක් නැත.

මෙම ධර්මයන්හි පිහිටා භික්ෂූන් වහන්සේ සමාජ සේවයේ යෙදෙති. හුදෙක්ම එම සේවය පරාර්ථචර්යාව සඳහාම ය. භික්ෂූන් වහන්සේලා ඒ සඳහා අප්‍රතිහත ධෛර්යයෙන් යුක්තව කැපවෙති. සමාජය යහමගට ගැනීම මෙම කාර්යයයේ මුඛ්‍ය අරමුණ බව ප්‍රකාශ කළ යුතුවේ.

බෞද්ධ භික්ෂුව සමාජය තුළින් ම බිහිවූ පුද්ගලයෙක් වුවද සාමාන්‍ය මිනිසුන්ගේ හැඟීම් දැනීම් හා අවශ්‍යතා ඉක්මවා හැසිරේ. ලෞකික ලෝකය හා ගැටුණ ද එහි ස්වභාවයන් හා දැඩිලෙස සම්බන්ධ නොවී කටයුතු කිරීමට

අවශ්‍ය මානසික සංවරයෙන් යුක්ත ය. භික්ෂුව සියලු හැඟීම්, දැනීම්, සංවේදන, සංජානන ක්‍රියාවන් මෙන් ම ප්‍රතික්‍රියාවන් විෂයෙහි බුද්ධිමත්ව සිතා බුද්ධිමත් නිගමනවලට එළඹීමේ කුසලතාව ප්‍රගුණ කරයි. එසේ හෙයින් දුර්දාන්ත අවිනීත හැඟීම් මර්දනය කරගෙන සිටී. රෝගී සමාජයක නීරෝගී පුද්ගලයෙකු ලෙසින් ද වෛරී සමාජයක අවෛරී අයෙකු ලෙසින් ද පෙනී සිටිමින් ස්වාර්ථයට වඩා පරාර්ථය උදෙසා වෙහෙසේ. එමෙන් ම භික්ෂුව සිංහයෙකු මෙන් නිර්භීත ය. සිවුපසය අපේක්ෂාවෙන් හෝ ජීවිත ආශාවෙන් හෝ සිය යහපත් ප්‍රතිපත්ති වෙනස් නොකරන අයෙකි.

එවන් පුද්ගලයෙකුට පෞද්ගලිකත්වයක් නොමැත. අන් අයගේ සැපත තමාගේ යහපතයැයි සිතීමට තරම් පරාර්ථකාමීය. බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වලට අනුව එම පුද්ගලයාට සමාජ සංවර්ධනයට අවශ්‍ය නායකත්වය සැපයීමට උපරිම සුදුසුකම් ඇත.

මහින්දාගමනයත් සමග ම ඇරඹුණු ලාංකික භික්ෂු ජීවිතයේ මූලික ම ලක්ෂණය වූයේ අල්පේච්ඡතාවයි. ආත්ම විමුක්තිය කේන්ද්‍රකොටගත් ආදීම භික්ෂූන් වහන්සේ ගල්ලෙනක වාසය කරමින් භාවනානුයෝගී ව කල් ගෙවූහ. භික්ෂු සංඛ්‍යාව දිනෙන් දින අධිකවත් ම තවදුරටත් වාසය සඳහා සුදුසු ලෙන් සෙවීම ගැටලුවක් වූවාට සැක නැත.

ලාංකේය භික්ෂූන් වහන්සේ ආරාමික ජීවිතයට සම්බන්ධ වූයේ දේවානම්පියතිස්ස රජු විසින් මහමෙවුනා උයනෙහි මහා විහාරය සාදා භික්ෂූන් වහන්සේට පූජා කිරීමත් සමගයි. සුනහාත පිරිවෙන, ඵේරඑස්ස පිරිවෙන, දීඝසන්ධ සේනාපති පිරිවෙන ආදී නම්වලින් හැඳින්වුණු මෙවැනි භික්ෂු ආරාම කිහිපයක් ම මහමෙවුනාවෙහි පිහිට වූ බව සඳහන් වේ. මේ ආරාම රාත්‍රී ස්ථාන, දිවා ස්ථාන, පොකුණු හා සක්මන් මළුවලින් සමන්විත වූ බවද කියවේ.

කාලයත් සමඟ ම භික්ෂූන් වහන්සේ රජුගේ අනුශාසකයා බවට පත්වෙමින් රාජ අනුග්‍රහය හිමිකරගත් අතර ජන සමාජයේ ගුරුවරයා බවට

පත්වෙමින් ජනතා අනුග්‍රහය දිනා ගත්හ. අනුරාධපුර යුගයේ මුල් අවධියේ සමාජයේ පාලක පාලිත දෙපක්ෂය ම මෙහෙයවීමේ පුරෝගාමී නායකයන් බවට පත්වී තිබුණේ භික්ෂූන් වහන්සේ ය. උන්වහන්සේලාගේ අවවාද දෙපක්ෂය ම ඉතා ඉහළින්ම පිළිගනු ලැබිණි. එබැවින් සමාජ පාලනයේ පුරෝගාමී නියමුවන් වශයෙන් භික්ෂූන් වහන්සේලාගෙන් වැදගත් මෙහෙයක් සිදු වී තිබේ.

භික්ෂූන් වහන්සේ අතීතයේ සිට ම ශ්‍රී ලංකාද්වීපයට නායකත්වය සපයා දුන් බවට කදිම සාධකයක් ලෙස වාරියපොළ සුමංගල හිමියන් ඉංග්‍රීසි කතිර කොඩිය බිම දමා පාගා සිංහ කොඩිය මහනුවර මඟුල් මඩුවේ එසවීම දැක්විය හැකි ය.

භික්ෂූන් වහන්සේලාගෙන් ශාසනික, ජාතික සේවා පමණක් නොව සමාජ පාලනය සඳහා අධ්‍යාපනික වශයෙන් ද විශාල මෙහෙවරක් අතීතයේ සිට සිදුවනු දක්නට ලැබේ. කෝට්ටේ යුගයේ දී තොටගමුවේ රාහුල හිමි, වෑත්තෑවේ හිමි, වීදගම මෛත්‍රිය හිමි සහ කැරගල වනරතන හිමි ආදි භික්ෂූන් වහන්සේ පිරිවෙන් විහාරස්ථාන ආරම්භ කර භික්ෂූන්ට පමණක් නොව අවට සිටි ගිහි පිරිසට ද ඉගෙනීම සඳහා අවශ්‍ය මඟ පෙන්වා දී තිබේ.

භික්ෂූන් වහන්සේ පුරෝගාමී නායකත්වය ගෙන මෙරට ශාසන සම්ප්‍රදයත් ථේරවාදී බුදු දහමත් ආරක්ෂා කරගත් එක්තරා අවස්ථාවක් ලෙස පංචමහා වාදය හැඳින්විය හැකි ය. එකල පංචමහා වාදයට මොහොට්ටිවත්තේ ගුණානන්ද හිමියෝ නායකත්වය දුන් අතර ඊට සහය වූ අනිත් භික්ෂූන් වහන්සේලා වූයේ, බුලත්ගම ධම්මාලංකාර හිමි, හික්කඩුවේ ශ්‍රී සුමංගල හිමි වස්කඩුවේ ශ්‍රී සුභූති හිමි හා මොහොට්ටිවත්තේ ජනානන්ද හිමියන් ය.

පංචමහා වාදය සිංහල බෞද්ධයා අවදි කළේය. ලාංකික බොහෝ පිරිස් භික්ෂූන් වහන්සේගේ ඇසුර ලබා ගැනීමට පෙළඹීම පංචමහා වාදයෙන් පසුව දක්නට ලැබුණි. ඒ තුළින් සමාජයේ විශාල පරාසයක් පුරා භික්ෂූන් වහන්සේගේ නායකත්වය ව්‍යාප්ත විය. සමාජ පාලනය සඳහා සාර්ථක මඟ

පෙන්වන්නෙක් ලෙස භික්ෂූන් වහන්සේ ඉතා ඉහළ සමාජ තලයක වැජඹෙනු දක්නට ලැබුණි.

සමාජ පාලනයට භික්ෂුණීන් වහන්සේලාගෙන් ද නොමඳ සේවයක් වන බව ප්‍රකාශ කළ යුතුය.

ශ්‍රී ලංකාවේ භික්ෂුණී ශාසනය ආරම්භ වූයේ සංඝමිත්තා රහත් භික්ෂුණී වහන්සේගේ මූලිකත්වයෙනි. දේවානම්පියතිස්ස රජුගේ සහෝදරයා වූ මහානාග යුවරජුගේ බිසව අනුලා දේවිය පැවිදි වීමට අවශ්‍ය බව ප්‍රකාශ කළෙන් මිහිඳු හිමි එය තමාගේ මූලිකත්වයෙන් කළ නොහැකි බව පවසා අශෝක අධිරාජයා මගින් සංඝමිත්තා රහත් භික්ෂුණීන් වහන්සේ ලක්දිවට වැඩමවා ගනු ලැබුණි. සංඝමිත්තාවන්ගේ මැදිහත්වීම මත අනුලා දේවිය ප්‍රමුඛ 500ක් කුල කාන්තාවන් පැවිදි කළේ ය.

වර්තමාන දසසිල් මාතාවන් හා භික්ෂුණීන් වහන්සේලා පිරිවෙන් අධ්‍යාපනයට සම්බන්ධ වෙමින් මූලික පිරිවෙන් අවසාන විභාගය, ප්‍රාචීන විභාග, සාමාන්‍ය පෙළ විභාග සහ උසස් පෙළ විභාග සමත්වී විශ්ව විද්‍යාල වලට ඇතුළත් වන අතර උපාධිධාරී දසසිල් මාතාවන් හා භික්ෂුණීන් වහන්සේලා ලෙස විශාල සමාජ මෙහෙවරක් සිදු කරයි.

ගෙදරක ගෘහණිය සමග සමීප සබඳතා පැවැත්වීමට භික්ෂුණීන් හා දසසිල් මාතා වහන්සේ ට හැකියාව ඇත. ඒ නිසා පවුල තුළ ඇතිවන ප්‍රශ්නයක් නිරාකරණය කිරීමට ගෘහණියට කාරුණිකත්වයෙන් අවවාද, උපදෙස් දීමට හැකියාව තිබේ. පවුල තුළ ඇතිවන ගැටලු මේ තුළින් අවම කරගත හැකිය.

ආගමික ශ්‍රද්ධාවෙන් යුතු දැහැමි සමාජයක් ගොඩනැගීම පිණිස සමාජය පාලනය කිරීමේ ලා භික්ෂූන් වහන්සේගෙන් සිදුවන මෙහෙය අතිමහත් බව නොඅනුමානව පැවසිය හැකි ය.

ක්‍රියාකාරකම් 5

I කොටස

කෙටි පිළිතුරු සපයන්න.

I. මානවයාගේ ආරම්භය පිළිබඳ තොරතුරු ලබාගත හැකි ත්‍රිපිටකාගත මූලාශ්‍රය කුමක්ද?

II. සමාජ විද්‍යාවේ දී ගම නිර්වචනය කරන්නේ කෙසේද?

III. පෞර රාජ්‍යයක් යනු කුමක්ද?

IV. ග්‍රාමීය හා නාගරික ජනාවාස අතර වෙනස්කම් මොනවාද?

V. නගරගුත්තික යනු කවරෙක්ද ?

VI. මාඝාත ආඥාව යනු කුමක්ද?

V.II ශ්‍රී ලංකාවේ ගම් සහ නගර පාලනය සඳහා විධිමත් වැඩපිළිවෙලක් සකස් කළ රජතුමා කවරෙක්ද?

VIII. ශිව භක්තිය වර්ධනය කරලීමේ පුරෝගාමී වූවන් තිදෙනෙක් නම් කරන්න.

IX. සුන්නි සහ ෂියා යනු මොනවාද?

XI. සදාචාරඅධ්‍යාපනය ලබා දෙන බෞද්ධ සූත්‍ර ධර්ම තුනක් නම් කරන්න.

XII. ස්වයං විනයක් ඇතිකරලීම සඳහා අනුගමනය කලයුතු ප්‍රධාන කරුණු මොනවාද?

XIII. අධ්‍යාපනය යනු කුමක්ද?

XIV. අපේ සාම්ප්‍රදයික අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ මූලික පරමාර්ථය වූයේ කුමක්ද?

XVII. ශ්‍රී ලංකාවේ ගම් සහ නගර පාලනය සඳහා විධිමත් වැඩපිළිවෙලක් සකස් කළ රජතුමා කවරෙක්ද?

XVIII. භික්ෂුවක් සතු අල්පේච්ඡතා ගුණය යනු කුමක්ද?

XIX. අකර්මණ්‍ය සමාජයට නායකත්වය ලබාදී සමාජය මෙහෙයවූ භික්ෂූන් වහන්සේලා දෙනමක් නම් කරන්න.

II කොටස

I. ගම හා නගරය අතර වෙනස පැහැදිලි කර එම ඒකක පාලනය සඳහා වර්තමානයේ අනුගමනය කරන ක්‍රියා මාර්ග විස්තර කරන්න.

II. ශ්‍රී ලාංකික ජන සමාජය බහු වාර්ගික සමාජයක් වේ. පක්ෂව හෝ විපක්ෂව කරුණු දක්වන්න.

III සමාජ පාලනයෙහි ලා ආගමික සංවිධාන වලින් ලබාගත හැකි සහය අති විශාලය. ශ්‍රී ලාංකික සමාජය ඇසුරෙන් පැහැදිලි කරන්න.

V. ශ්‍රී ලාංකික ජන සමාජය සදාචාර සම්පන්න ශිෂ්ඨ සමාජයක් ලෙසට මූලික පදනම සැකසුනේ මහින්දාගමනයෙන් ඇරඹුණු බෞද්ධ අධ්‍යාපන ක්‍රමය තුළිනි විමසන්න.

VI. සමාජයේ යහපාලනය ඇති කරලීම සඳහා නායකත්වය ගැනීමට සුදුසු ම පුද්ගලයා භික්ෂුවය. උදාහරණ දෙමින් පැහැදිලි කරන්න.